

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุปลักษณะที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ทมยันตี ในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์คำชนิดใดบ้างสามารถเป็นอุปลักษณะได้
2. เปรียบเทียบความความถี่ในด้านชนิดของคำที่นำมาใช้เป็นอุปลักษณะ
3. วิเคราะห์การประกอบคำของอุปลักษณะในระดับคำ วลี และประโยค
4. จำแนกโครงสร้างวลีและประโยคของอุปลักษณะ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ขั้นตอนนี้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงนามปากกาที่ได้รับความนิยมและเลือกนามปากกาที่ได้รับความนิยมสูงสุดจากร้านเช่าหนังสือ จากบันทึกการเช่าหนังสือประเภทนวนิยายจากร้านหนังสือเอกชนในกรุงเทพมหานคร 6 เขต ได้แก่ เขตรังสิต เขตดอนเมือง เขตสีลม เขตรามคำแหง เขตหลักสี่ และเขตบางเขน เขตละ 5 ร้านรวม 30 ร้าน ในช่วงเดือน มกราคม-มิถุนายน 2546 ดังนี้

ตารางที่ 2 นามปากกาที่ได้รับความนิยมสูงสุดจากร้านเช่าชื่อ 30 ร้าน ใน 6 เขต กรุงเทพมหานคร

เขต	ร้าน	นามปากกาที่ได้รับความนิยมสูงสุด	ความถี่
เขตรังสิต	ร้านแมงปอ	ทมยันตี	41
	ร้านรักอ่าน	ทมยันตี	107
	ร้านน้ำดา	ชาติ กอบจิตติ	55
	ร้านนอนหนังสือ	ทมยันตี	11

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เขต	ร้าน	นามปากกาที่ได้รับความนิยมสูงสุด	ความถี่
เขตดอนเมือง	ร้านปึก	โรสลาเรน	44
	ร้านนก	ชาติ กอบจิตติ	52
	ร้านโรส	ทมยันตี	77
	ร้านแมงมุม	ทมยันตี	35
	ร้านนมอุ่น-ขนมปัง	ทมยันตี	88
เขตบางรัก	ร้านคิว-เน็ต	ทมยันตี	11
	ร้านตุ๊กหนังสือ	ชาติ กอบจิตติ	21
	ร้านบัว	ทมยันตี	15
	ร้านทิพย์	ทมยันตี	21
	ร้านปาป้า	โสภาคสุวรรณ	5
เขตรามคำแหง	ร้านกาแฟชมเดือน	ทมยันตี	11
	ร้านเพื่อน	ทมยันตี	57
	ร้านตุ๊กตา	ทมยันตี	62
	ร้านหนังสือ	ทมยันตี	24
	ร้านหนุ่มสาว	ทมยันตี	12
เขตหลักสี่	ร้านราม24	โรสลาเรน	35
	ร้านสถานีหลักสี่	โรสลาเรน	14
	ร้านมุมอ่าน	ทมยันตี	21
	ร้านกรู๊ป	ทมยันตี	7
	ร้านเพื่อน	ทมยันตี	11
เขตบางเขน	ร้านจุก	ทมยันตี	7
	ร้านรักอ่าน	ชาติ กอบจิตติ	13
	ร้านสี่มุม	โสภาคสุวรรณ	26
	ร้านนก	โบตัน	5
	ร้านนมสด	ชาติ กอบจิตติ	9
	ร้านอ้อม	ทมยันตี	11

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า

นามปากกาที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับที่หนึ่งได้แก่ ทมยันตี	จำนวน 19 ร้าน
นามปากกาที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับที่สองได้แก่ ชาคิ กอบจิตติ	จำนวน 5 ร้าน
นามปากกาที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับที่สามได้แก่ โรสลาเรน	จำนวน 3 ร้าน
นามปากกาที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับที่สี่ได้แก่ โสภาค สุวรรณ	จำนวน 2 ร้าน
นามปากกาที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับที่ห้าได้แก่ โบตัน	จำนวน 1 ร้าน

จากการรวบรวมข้อมูลสรุปได้ว่า จากร้านทั้งหมด 30 ร้าน ใน 6 เขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือน มกราคม-มิถุนายน 2546 “ทมยันตี” เป็นนามปากกาที่ได้รับความนิยมสูงสุดจากผู้อ่านนวนิยายที่ใช้บริการร้านเช่าซื้อ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มประชากรจากบุคคลทั่วไปเพื่อเป็นการยืนยันนามปากกาที่ได้รับความนิยมสูงสุดสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้

2. กลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกนวนิยาย แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย

2.1 ขั้นตอนนี้เพื่อคัดเลือกนวนิยายที่ได้รับความนิยมจากผู้สนใจอ่านนวนิยายจากร้านหนังสือ จำนวน 100 คน ประกอบกับความนิยมจากการนำมาจัดเป็นละครหรือภาพยนตร์รวมกระทั่งละครเวทีต่างๆ อีกด้วย สํารวจเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2546

ตารางที่ 3 การรวบรวมข้อมูลการรูปแบบนำเสนอของนวนิยายของทมยันตีและข้อมูลจากผู้อ่านนวนิยายทั่วไป 100 คน

เรื่อง	ความนิยม	ละคร	ภาพยนตร์	ละครเวที
คู่กรรม	63	/	/	/
แก้วกลางดง	9	/	-	-
อดีตา	5	/	-	-
ทวิภพ	15	/	/	/
ตราบาป	5	/	/	-
ล่า	2	/	-	-
พิชawat	1	/	-	-

2.2 ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบระดับของผู้อ่านนวนิยายของนี้ด้วยเพื่อยืนยันในด้านความนิยมในวรรณกรรมที่คัดเลือกนี้จากทุกเพศทุกวัย รวมทั้งเหตุผลในการเลือกอ่านนวนิยายนั้นๆ โดยการสุ่มผู้อ่านในระหว่าง 7 ช่วงวัย ชุติละ 10 คน รวมทั้งหมด 70 คน มีผลดังนี้

ตารางที่ 4 การรวบรวมข้อมูลประชาชนทั่วไปที่นิยมนวนิยายโดยแบ่งตามเพศ และช่วงวัย
จำนวน 70 คน

อายุ	นิยมทมนต์	เพศ	นวนิยายเรื่องที่นิยมอ่านสามารถตอบได้มากกว่า 1 เรื่อง		
ต่ำกว่า 15	10	ช.5-ญ.5	คู่กรรม 10	ทวิภพ 6	
15-20	8	ช.0-ญ.8	คู่กรรม 6	ทวิภพ 6	ตราบาป 1
20-25	8	ช.2-ญ.6	คู่กรรม 8	ทวิภพ 8	แก้วกลางดง 225-30
	6	ช.1-ญ.5	คู่กรรม 6	ทวิภพ 4	
30-35	10	ช.1-ญ.9	คู่กรรม 10	ทวิภพ 7	อดีตา 3
			ล่า 1	ตราบาป 1	
35-40	7	ช.0-ญ.7	คู่กรรม 7	ทวิภพ 7	แก้วกลางดง 5
			ตราบาป 2	อย่าลืมฉัน 1	จิตตา 1
			พิชวาท 1		
40 ขึ้นไป	6	ช.0-ญ.6	คู่กรรม 6	แก้วกลางดง 6	ทวิภพ 4
			ตราบาป 2		

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรจำนวน 70 คน จากห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์ปาร์ครังสิต ในร้านB2S ร้านนายอินทร์ ร้านดอกหญ้า และ ซีเอ็ด บুক เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2548 ปรากฏดังนี้

ในจำนวน 70 คน นิยมอ่านนวนิยาย “ทมนต์” เป็นจำนวน 55 คน

1. นิยมอ่านนวนิยายเรื่อง คู่กรรม จำนวน 55 คน
2. นิยมอ่านนวนิยายเรื่องทวิภพ จำนวน 42 คน
3. นิยมอ่านเรื่องแก้วกลางดง จำนวน 13 คน

4. นิยมอ่านเรื่องตราบาป จำนวน 6 คน
5. นิยมอ่านเรื่องอดีต จำนวน 3 คน
6. นิยมอ่านเรื่อง ลำ พิชวาท จิตตา และ อย่าลืมฉัน จำนวน 1 เล่ม

ข้อมูลส่วนนี้มีผลสอดคล้องกับการทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่ 1 คือ “ทมยันตี” ได้รับความนิยมสูงสุด และนวนิยายทั้ง 5 เรื่องก็ได้รับความนิยมสูงสุด 5 อันดับแรกเช่นกัน

2.3 ผลการคัดเลือกข้อมูล

2.3.1 จากร้านทั้งหมด 30 ร้าน ใน 6 เขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือน มกราคม-มิถุนายน 2546 “ทมยันตี” เป็นนามปากกาที่ได้รับความนิยมสูงสุด

2.3.2 จากการรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มผู้อ่านนวนิยายของทมยันตีปรากฏดังนี้ นวนิยายที่ได้รับความนิยมสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ คู่กรรม ทวิภพ ตราบาป แก้วกลางดง และอดีต

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะอุปลักษณะที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 5 เรื่องข้างต้น ทั้งนี้ พบอุปลักษณะในนวนิยายทั้งห้า ดังต่อไปนี้

- เรื่องที่ 1 แก้วกลางดง พบอุปลักษณะ 42 ครั้ง
- เรื่องที่ 2 ทวิภพ พบอุปลักษณะ 65 ครั้ง
- เรื่องที่ 3 คู่กรรม พบอุปลักษณะ 68 ครั้ง
- เรื่องที่ 4 อดีต พบอุปลักษณะ 71 ครั้ง
- เรื่องที่ 5 ตราบาป พบอุปลักษณะ 77 ครั้ง

ผู้วิจัยได้นำเสนออุปลักษณะที่พบในนวนิยายทั้งห้า แยกตามชนิดของคำ ไว้ในภาคผนวก ข อุปลักษณะที่ปรากฏในนวนิยายของทมยันตีแยกตามชนิดของคำ

การเตรียมการวิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมการวิจัยดังมีขั้นตอนการเตรียมเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์อุปลักษณ์

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ดังแสดงในบทที่ 2 เพื่อกำหนดความหมายของอุปลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัย อันมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการให้นิยามและการวิเคราะห์อุปลักษณ์
- 1.2 ตรวจสอบการวิเคราะห์อุปลักษณ์ตามนิยาม
- 1.3 คัดเลือกการให้นิยามและการวิเคราะห์อุปลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยเลือก อุปลักษณ์ ตามความหมายของ ชุมสาย (2540: 44) กำหนดความหมายของอุปลักษณ์ ดังต่อไปนี้

อุปลักษณ์ (Metaphor) คือ การเปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยมักใช้คำว่า “เป็น คือ เท่า” ในการเปรียบเทียบ และมีความหมายลึกซึ้งกว่าอุปมา นอกจากนั้นยังมีอุปลักษณ์อีกประเภทหนึ่งที่ใช้กันมาก คือ อุปลักษณ์โดยนัย (Implicit Metaphor) เป็นการเปรียบเทียบคล้ายคำว่าอุปลักษณ์แต่ไม่มีคำว่า “เป็น” ปรากฏอยู่ในข้อความโดยผู้อ่านหรือผู้ฟังตีความหมายเอาเองว่าสิ่งที่นำไปเปรียบเทียบนั้นคืออะไร

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพิ่มเติมในการวิเคราะห์อุปลักษณ์ ว่า

อุปลักษณ์ในที่นี้ ต้องหมายถึง คำหรือวลีที่มีความหมายในตัวเองและในขณะเดียวกันก็แทนสิ่งอื่นนอกเหนือออกไปตามปริบทที่เกิดขึ้นในวรรณกรรม อาจจะเป็นสิ่งที่ป็นนามธรรมหรือสิ่งที่ป็นรูปธรรมก็ได้

จากข้อกำหนดข้างต้น จึงได้เงื่อนไขในการวิเคราะห์อุปลักษณ์ ดังเงื่อนไขต่อไปนี้

เงื่อนไขตามนิยาม

1. เป็นคำ วลี หรือประโยค
2. มีความหมายในตัวเอง
3. แทนความหมายอื่นเมื่อเกิดขึ้นในบริบท

2. การวิเคราะห์ชนิดของคำ

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ดังแสดงในบทที่ 2 เพื่อกำหนดขอบเขตความหมายของชนิดของคำที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัย อันมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 2.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการให้นิยามและการวิเคราะห์ชนิดของคำ
- 2.2 ทดสอบคำตามการวิเคราะห์ในทฤษฎีหรือแนวคิดต่างๆ เพื่อเลือกทฤษฎีหรือแนวคิดที่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจนที่สุด
- 2.3 เลือกการกำหนดความหมายของชนิดของคำตามทฤษฎีไวยากรณ์ศัพท์การกตามแนวการวิเคราะห์ของ Kitima (1993) และ วิจิตร (2541)

โดยวิเคราะห์ชนิดของคำตาม Kitima (1993) 3 วิธี และ วิจิตร (2541) 1 วิธี ซึ่งรวมทั้งสิ้น 4 วิธีการด้วยกัน ได้แก่

1. การทดสอบชนิดของคำด้วยการยอมรับรูปปฏิเสธ “ไม่” ในคำหลักของภาคแสดง (The Root predicate with the negation word ไม่) เพื่อแยกคำกริยาในบริบท
2. การใช้คำบ่งเวลา “จะ” นำหน้ากริยา เพราะ “จะ” นำหน้าคำกริยาเท่านั้น
3. การยอมรับคำบ่งชี้เป็นส่วนขยาย เพราะคำนามเท่านั้นที่ยอมรับคำบ่งชี้เป็นส่วนขยาย
4. การวิเคราะห์คำคุณศัพท์ (Adjective) คำคุณศัพท์ (Adjective) ทำหน้าที่เป็นคำหลักในคุณศัพท์วลี Kitima (1994:70) อ้างถึง (Saranya 1989: 165) ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของคำลักษณะนาม คำคุณศัพท์เหล่านี้ได้แก่ แรก หลาย ทุก ก็ บ้าง 0-9 เลขลำดับที่ (ที่ 1- ที่ n. (โดยที่ n หมายถึง ตัวเลข) และ จำนวนเลขตามหลัก เช่น สิบ ร้อย พัน

3. การวิเคราะห์การประกอบคำของอุปสรรคที่ปรากฏในโครงสร้างคำ วลี และประโยค

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ดังแสดงในบทที่ 2 เพื่อกำหนดการวิเคราะห์การประกอบคำของอุปสรรคที่ปรากฏในโครงสร้างคำ วลี และประโยคที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัย อันมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์การประกอบคำของอุปสรรคที่ปรากฏในโครงสร้างคำ วลี และประโยค

3.2 ทดสอบคำ วลี และประโยค ตามการวิเคราะห์ในทฤษฎีหรือแนวคิดต่างๆ เพื่อเลือกทฤษฎีหรือแนวคิดที่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจนที่สุด

3.3 เลือกวิเคราะห์การประกอบคำของอุปสรรคที่ปรากฏในโครงสร้างคำ วลี และประโยคตามที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2546:79-90) กล่าวถึงในการประกอบคำในภาษาไทยไว้ดังนี้

หน่วยคำอิสระ หน่วยคำที่เกิดตามลำพังได้ หรือสามารถนำไปใช้เป็นคำโดยไม่ต้องเปลี่ยนรูปเลย เช่น นก บ้าน สวย ในภาษาไทยเป็นต้น

หน่วยคำไม่อิสระ คือ หน่วยคำที่ไม่เกิดตามลำพัง ต้องเกาะอยู่กับหน่วยคำอื่น หน่วยคำเติมทั้งหลายมักเป็นหน่วยคำไม่อิสระ

คำประสม ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระสองหน่วยคำขึ้นไป

คำพยาน คือ คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระกับหน่วยคำไม่อิสระ ภาษาอังกฤษพบคำประเภทนี้มากและสร้างคำโดยการเติม (affix) เช่น beautiful (beauty-ful) เป็นต้น หรือเป็นกระบวนการผันคำ เช่น play, played เป็นต้น นอกจากนี้ คำที่เกิดจากกระบวนการผันคำ หรือ การเติมวิภัติปัจจัยก็จัดเป็นคำพยานด้วย เช่น plays, played เป็นต้น

การวิจัยขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์อุปสรรค

ผู้วิจัยทำการวิจัยที่ 1 การวิเคราะห์อุปสรรค มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. อ่านนวนิยาย 5 เรื่องที่ผู้วิจัยใช้เป็นประชากรทั้งสิ้น 2 รอบ
2. คัดลอกอุปสรรคทั้งหมดที่พบในนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง
3. ทดสอบอุปสรรคที่เลือกมา ด้วยการเปรียบเทียบความหมายตามเงื่อนไขที่ผู้วิจัยกำหนด
4. สรุปจำนวนอุปสรรคที่พบในนวนิยายทั้งห้าเรื่อง

การวิจัยขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ชนิดของคำ

ผู้วิจัยทำการวิจัยที่ 2 การวิเคราะห์ชนิดของคำ ดังมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำผลสรุปจำนวนอุปสรรคที่พบในนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง จากการวิจัยที่ 1 มาวิเคราะห์ชนิดของคำ ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยเลือกในเกณฑ์ที่ 2 การวิเคราะห์ชนิดของคำตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์ศัพท์การของ Kitima (1993) และ วิจิตร (2541)
2. แยกคำตามชนิดของคำ และแยกตามนวนิยาย เรื่อง แก้วกลางดง คู่กรรม ทวิภพ อติตา และ ตราบาป
3. สรุปจำนวนอุปสรรคแยกตามชนิดของคำและแยกตามนวนิยาย เรื่อง แก้วกลางดง คู่กรรม ทวิภพ อติตา และ ตราบาป

การวิจัยขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์การประกอบคำของอุปสรรคที่ปรากฏในโครงสร้างวลีและประโยค

ผู้วิจัยทำการวิจัยที่ 2 การวิเคราะห์การประกอบคำของอุปสรรคที่ปรากฏในโครงสร้างวลีและประโยค มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำผลสรุปจำนวนอุปสรรคแยกตามชนิดของคำและแยกตามนวนิยายจากการวิจัย

ที่ 2 ข้างต้น คัดเลือกแต่สัญลักษณ์ที่ปรากฏในโครงสร้างวลีและประโยคเท่านั้น

2. วิเคราะห์หาการประกอบคำ อันได้แก่ การรวมคำแบบต่างๆ (แยกออกเป็นคำผสม และ คำพยาน) และการซ้ำคำ โดยผู้วิจัยยึดตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในเกณฑ์ที่ 3
3. วิเคราะห์หาคำหลักในอุปลักษณ์ที่มีโครงสร้างวลีและประโยค
4. สรุปจำนวนอุปลักษณ์ที่พบ
5. วิเคราะห์ความหมายและจัดหมวดหมู่สิ่งที่ปรากฏเป็นอุปลักษณ์
6. สรุปผลการวิเคราะห์

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกโดยการออกสำรวจร้านเช่าหนังสือจำนวน 30 ร้าน ใน 6 เขต กรุงเทพมหานคร อีกทั้งกลุ่มประชาชนทั่วไปอีก 170 คน จากร้านหนังสือและประชาชนทั่วไปใน ห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์ปาร์ค รังสิต ซึ่งผลการสำรวจผู้วิจัยได้ นวนิยายหมยงค์ 5 เรื่อง ได้แก่ แก้ว กลางดง ทวิภพ คู่กรรม ตราบาป และอดีตา ซึ่งได้รับความนิยมมากที่สุด

นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์อุปลักษณ์ออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ การวิเคราะห์อุปลักษณ์จากนวนิยายทั้ง 5 เรื่อง การวิเคราะห์ชนิดของคำ และการวิเคราะห์โครงสร้างของอุปลักษณ์ อีกด้วย